

Мақомоти ҳудудии андоз

Доир ба низоми махсуси андозбандӣ барои субъектҳои бизнеси бозӣ

Бо мақсади дар амал дуруст татбиқ намудани муқаррароти интиқоли (моддаи 327 Кодекси андоз дар таҳрири нав), ҳалалдор нагаштани фаъолияти андозсупорандагон махсусан ҳангоми вучуд доштани ҳолатҳои гузариш аз як тартиби андозбандӣ ба тартиби дигари андозбандӣ дар асоси Кодекси андоз дар таҳрири нав мақомоти ҳудудии андоз бояд корҳои муайянеро иҷро намояд.

Мутобиқи талаботи боби 34 Кодекси андози амалкунанда тижорати бозӣ объекти андозбандии андози аксиз ба шумор рафта, меъёри он мутобиқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 августи соли 2008, №208 «Дар бораи тасдиқ намудани меъёрҳои аксиз дар соҳаи тижорати бозӣ» муайян карда шудааст.

Дар асоси боби 45 Кодекси андоз дар таҳрири нав бошад бо мақсади андозбандӣ намудани фаъолияти мазкур Низоми махсуси андозбандӣ барои субъектҳои бизнеси бозӣ пешбинӣ шудааст.

Истифодакунандагони низоми соддакардашудаи андозбандӣ барои субъектҳои бизнеси бозӣ аз пардохти чунин андозҳо, ба истиснои даромадҳои дар манбаи пардохт андозбандишуда озод мебошанд:

- андоз аз ғоида аз бизнеси бозӣ;
- андоз аз даромад бевосита аз даромадҳои бизнеси бозии соҳибкори инфиродӣ, ки тибқи шаҳодатнома фаъолият мекунад;
- андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард;
- андоз аз арзиши иловашуда, ба истиснои андоз аз арзиши иловашудаи барои хизматрасониҳои (корҳои) ба ғайрирезидент таҳвилшуда ва марбут ба воридоти молҳо ба Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Шахсоне, ки илова ба бизнеси бозӣ дигар намудҳои фаъолияти соҳибкориро амалӣ менамоянд, ӯҳдадоранд доир ба чунин фаъолияти дигар ҳисоби алоҳидаи даромадҳо, харочот ва фаъолияти хочагидориро пеш бурда, дар асоси Кодекси андоз дар соли аввали фаъолият ҳамчун супорандаи низоми соддакардашуда ва бо фарорасидани ӯҳдадорӣ ба низоми умумӣ гузашта, андозҳои муқарраршударо пардохт намоянд.

Мисол.

ҶДММ “Толеъ” дар санаи 10 январи соли 2013 ба қайд гирифта шуд. Фаъолияти асосии ҶДММ «Толеъ» гузаронидани лотерея ва барои муштарӣ пешниҳод намудани роҳравҳои бозии боулинг ба ҳисоб меравад. Инчунин, Ҷамъият ба воситаи шабакаи нуқтаҳои фурӯши худ аз фурӯши маҳсулотҳои хӯрокворӣ ва молҳои ниёзи мардум даромад мегирад.

Ба ҳолати 1 июли соли 2013 даромади умумии Ҷамъият аз фурӯши маҳсулоти хӯрокворӣ 650 000 сомонӣ шуд. Дар асоси талаботи моддаи 290 Кодекси андоз Ҷамъият то охири сол дар низоми соддакардашудаи андозбандӣ фаъолият намуда, аз 1 январи соли 2014 ба низоми умумии андозбандӣ мегузарад.

Фаъолияти Ҷамъият аз гузаронидани лотерея ва ташкили бозиҳои боулинг новобаста аз даромади аз фурӯши маҳсулоти хӯрокворӣ гирифташуда ба андози бизнеси бозӣ андозбандӣ карда мешавад.

Шахсоне, ки андоз барои бизнеси бозиро истифода менамоянд аз иҷрои ӯҳдадорихои агенти андози пешбининамудаи Кодекси андоз озод карда намешаванд. Яъне, андозсупоранда ӯҳдадор аст андоз аз даромад ва андози иҷтимоии шахсони воқеиро, ки ҳамчун кироёкор дар фаъолиятҳои истифода менамояд, дар манбаи пардохт нигоҳ дошта, ба буҷет пардохт намояд.

Аз рӯйхати объектҳои андозбандии тиҷорати бозӣ “автомати бози бо бурди пулӣ” бароварда шудааст. Зеро тибқи моддаи 240 Кодекси ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалӣ намудани фаъолияти соҳибкорӣ бо автомати бозӣ бо бурди пулӣ ҷазои ҷиноятӣ пешбинӣ гардидааст.

Объекти андозбандӣ барои андоз аз бизнеси бозӣ тибқи моддаи 308 Кодекси андоз дар таҳрири нав инчунин, дигар объектҳои бизнеси бозӣ ба ҳисоб мераванд, ки аз ҷониби мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои гирифтани даромад муайян карда мешаванд.

Ҳар як объектҳои андозбандии бизнеси бозӣ ё ин ки барориши чиптаҳои лотерея на дертар аз 10 рӯзи тақвимӣ то санаи оғози истифодаи (фурӯши) онҳо дар мақомоти андози маҳалли ҷойгиршавии ҷунин объект бояд ба қайд гирифта шавад.

Бақайдгирӣ аз ҷониби мақомоти андоз дар асоси аризаи андозсупоранда дар бораи баҳисобгирии объектҳои (объектҳои) андозбандӣ дар давоми 10 рӯзи тақвимӣ бо хатман додани шаҳодатномаи дахлдор сурат мегирад. Шаклҳои ариза ва шаҳодатнома дар замимаи Дастурамал оид ба ҳисоб ва пардохт намудани андоз аз бизнеси бозӣ тасдиқ карда шуда, ба мақомоти ҳудудии андоз дастрас карда мешавад.

Мисол.

ҶДММ «Орзу» санаи 10 январи соли 2013 аз қайди шӯъбаи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкории инфиродии Нозироти андоз дар шаҳри Турсунзода гузашта, шаҳодатномаи бақайдгирии давлатӣ гирифт. Барои он ки ҶДММ «Орзу» аз санаи 1 февралӣ соли 2013 ҳуқуқи истифодаи объектҳои бизнеси бозиро пайдо кунад, бояд то 20 январи соли 2013, яъне на дертар аз 10 рӯзи тақвимӣ то санаи оғози истифодаи онҳо ба Нозироти андоз дар шаҳри Турсунзода ба ариза муроҷиат намуда, Шаҳодатнома оид ба қайдгирии объектҳои бизнеси бозиро гирад.

Андоzsупоранда ўхдадор аст, ки ҳар тағйироти миқдории объектҳои андоzbандиро на дертар аз 10 рӯзи тақвимӣ то санаи ҷойгиркунӣ ё катъ гардидани татбиқи (истифодаи) ҳар объекти андоzbандӣ, аз ҷумла ҳар барориши лотереяҳо ба фурӯш, дар мақоми андози маҳалли ҷойгиршавии объектҳои андоzbандӣ ба қайд гузорад.

Ҳангоми қатъи фаъолият дар соҳаи бизнеси бозӣ ва (ё) аз кор мондани ҳамаи объектҳои андоzbандӣ (анҷом додани фурӯши чиптаҳои лотерея) варақаи бақайдгирии баҳисобгирии объектҳо бояд дар давоми 10 рӯзи тақвимӣ ба мақоми андоz супорида шавад.

Амалӣ намудани фаъолияти бизнеси бозӣ бе бақайдгирии объектҳои андоzbандӣ роҳ дода намешавад. Дар давраҳои андоze, ки дар онҳо мақомоти андоz чунин объектҳои андоzbандиро ошкор намудаанд, андоz барои ҳар объекти ба қайд гирифтанишуда дар ҳаҷми 10-каратаи меъёри ба ин намуди объектҳои андоzbандӣ муқарраргардида бо бақайдгирии минбаъдаи объектҳои андоzbандӣ мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи моддаи 308 Кодекси андоz, пардохт мешавад.

Маблағи андоz аз бизнеси бозӣ барои давраи андоz новобаста ба андозаи даромади дар ҳаҷми устувор гирифташуда, бо қарат нисбат ба нишондиҳанда барои ҳисобҳо на қамтар аз андозаи қалонтарини пардохт барои патент барои ҳар воҳиди объектҳои андоzbандӣ (ҳар барориши лотерея ба фурӯш) дар мувофиқа бо мақоми вақолатдори давлатӣ аз ҷониби **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳрҳо (ноҳияҳо)** муқаррар қарда мешавад (мақтуби тавзеҳотии Қумитаи андоz № 7259/13.3 аз 29.11.2012).

Пардохти андоz аз бизнеси бозӣ аз ҷониби андоzsупоранда (шаҳси вақолатдорнамудаи ӯ) ба суратҳисобҳои бонкии бучети маҳаллии маҳалли ҷойгиршавии объектҳои андоzbандӣ амалӣ мешавад.

Дар сурати дар илова ба воҳиди асосӣ, мавҷуд будани воҳидҳои алоҳида дар дигар шаҳру ноҳияҳо андоzsупоранда вазиқадор аст, ки мутобиқи талаботи қисми 3 моддаи 158 Кодекси андоz дар таҳрири нав андоz аз бизнеси бозиро бо назардошти ҳиссаи хароҷот барои пардохти музди меҳнат байни бучетҳои маҳалли ҷойгиршавии воҳиди асосии андоzsупоранда ва воҳидҳои алоҳидаи он тақсим намуда, пардохт намояд.

Тибқи қисми 3 моддаи 327 Кодекси андоz дар таҳрири нав андоzsупорандагоне, ки бо бизнеси бозӣ машғуланд, ўхдадоранд аз 1-уми январӣ соли 2013 ба низоми маҳсуси андоzbандӣ барои субъектҳои бизнеси бозӣ гузаранд. То қабули қарорҳои Маҷлисиҳои вақилони халқи шаҳрҳо (ноҳияҳо) доир ба маблағи андоz аз бизнеси бозӣ, маблағи андоz аз бизнеси бозӣ барои шахсони мазкур дар ҳаҷми миёнаи моҳонаи ҳамаи андоzҳои аз фаъолияти онҳо дар соли 2012 ҳисоб қарда шуда, бо истифодаи коэффитсиенти баландкунандаи 1,5 муайян қарда мешавад.

Мутобиқи муқаррароти моддаи 309 Кодекси андоz дар таҳрири нав назорати истифодаи низоми маҳсуси андоz барои субъектҳои бизнеси бозӣ аз ҷониби мақомоти андоz амалӣ қарда мешавад.

Аз ин рӯ, мақомоти ҳудудии андоз вазифадор карда мешаванд, ки дар қабули қарорҳои вакилони халқи шаҳру ноҳияҳо оид ба муайян намудани меъёри андозбандии бизнеси бозӣ мусоидат намуда, барӯйхатгирии субъектҳои бизнеси бозиро дуруст ба роҳ монда аз натиҷаи корҳои анҷомдодашуда ба Кумитаи андоз то 30 декабри соли 2012 ахбороти хатӣ пешниҳод намоянд.

Раис

Н.Давлатов